

Nu încerca să îți protejezi mereu copilul de tot ce îi este teamă sau frică, întrucât nu vei face decât să îi crești și mai mult nivelul de anxietate și să îl transformi într-o persoană sensibilă și timidă. Este recomandat, ca de mic, să îl pui față în față cu propriile temeri, fiind tot timpul lângă el și oferindu-i suport, pentru a învăța să le depășească cu succes.

Bibliografie

1. Andrews, G. și alții, Psihoterapia tulburărilor anxioase: ghid practic pentru terapeuți și pacienți, tr. de M. Andriescu, G. Oancea, Polirom, Iași, 2007.
2. Bacus, A., Ajută-ți copilul să-și învingă frica, tr. de I. Stratulat, Teora, București, 2008.
3. Cosnier, J., Introducere în psihologia emoțiilor și a sentimentelor, tr. de E. Gazan, Polirom, Iași, 2002.
4. Morand de Jouffrey P., Psihologia copilului, tr. de M. Larionescu, Teora, București, 1998.

ZONA MUTĂ A REPREZENTĂRII SOCIALE

POPESCU Maria, dr., lector

Summary

Social representations plays a decisive role in the formation of conduct, behaviors and social interactions orientation. Being composed of a set of information, beliefs, opinions and attitudes about a social object, this body of evidence is organized and structured.

The social representation consists of core system and peripheral area moves in the case of social objects.

The mute area is part of the central nucleus consisting of counter-regulatory elements that can not be expressed by the individual without contradicting the norms of the group to which it belongs.

Reprezentările sociale contribuie decisiv la procesul de formare a conduitelor, comportamentelor și de orientare a

interacțiunilor sociale. Fiind constituit dintr-un ansamblu de informații, credințe, opinii și de atitudini în legătură cu un obiect social, acest ansamblu de elemente este organizat și structurat. Pentru a înțelege cum funcționează o RS, e nevoie de a cunoaște conținutul și structura ei. Pe lângă aceasta, mai există obiecte sociale „sensibile”, adică obiecte ale reprezentării care integrează în câmpul reprezentational „cogniții și credințe susceptibile de a pune în discuție valorile morale sau normele sociale valorizate de grupul de apartenență al subiectului” [1, p. 47-49; 3, p. 162-173].

M. Șleahtițchi spune că „tot mai frecvent se insistă asupra oportunităților elaborării unui demers interpretativ care ar include nu doar părțile necamuflante ale câmpului reprezentational [elementele centrale și elementele periferice], ci și fața nevăzută a acestuia – așa-numitele „zone mute” [6, p. 1-2]. În acest sens, el propune o formulă mai completă în studiul structurii unei RS:

Structura RS = NC + EP + ZM, unde, NC – nucleul central, EP – elementele periferice și ZM – zona mută

Zona mută este o parte componentă a nucleului central constituit din elemente contra-normative care nu pot fi exprimate de către individ fără a intra în contradicție cu normele grupului din care face parte [4, p. 129]. Această zonă nu poate fi dezvăluită prin metode clasice de culegere a datelor, deoarece ele nu pot fi exprimate spontan de subiecți în condiții normale din cauza „presiunilor sociale de ordin normativ care se exercită asupra individului” [4, p. 130; 6, p. 1-12].

Pentru relevarea zonei mute a RS, cel mai frecvent sunt utilizate metoda substituției și metoda decontextualizării normative. Metoda substituției a fost folosită de către Ch. Guimelli și J.-C. Deschamps în 2000, pentru a studia RS a romilor [3, p. 163-173]. În condiții normale, subiecții asociau romii cu „nomazi, familie, muzică”, pe când în condiții de substituție, în care respondenților li se adresa întrebarea „Ce ar răspunde un francez în general?”, în

nucleul central a apărut cuvântul „hoț”, fiind cuvântul cel mai important al reprezentării respective conform frecvenței și care a susținut ipoteza că acest cuvânt face parte din zona mută a RS a romilor [1, p. 48; 3, p. 164]. A doua metodă constă în manipularea identității destinatarului – ceea ce reduce considerabil presiunea normativă asupra subiectului, căruia îi este mai ușor să exprime ideile în fața unor persoane cu care nu împărtășesc același sistem de referință [1, p. 49; 3, p. 166-167].

Noi am studiat zona mută din reprezentarea socială a muncii la cadrele didactice din ciclul primar și la studenții pedagogi, presupunând existența anumitor diferențe, căci munca învățătorului este un obiect social „sensibil”. Activitatea profesională a cadrului didactic este un obiect social perceput și gândit într-un mod diferit, pe de o parte, munca învățătorului este nobilă, necesară societății, dar pe de altă parte, ea este neprestigioasă, prost plătită, sunt întâlnite comportamente indezirabile, cum ar fi corupția, favoritismul ș.a. Deși profesia de învățător este cea care pune într-o lumină favorabilă angajatul, ea nu este cea mai solicitată, în prezent, din mai multe motive. Este o profesie „intelectuală, respectată, care nu distribuie deținătorului putere, influență sau venituri mari, dar conferă prestigiu și satisfacții, vocația fiind considerată unul din motivele de bază în alegerea acestei profesii” [5, p. 128-132]. Din păcate, nu întotdeauna în instituțiile de formare a cadrelor didactice sunt înmatriculați studenți cu vocație pedagogică, chiar nici aptitudinile pedagogice nu sunt testate.

Din tabelul de mai jos, putem vedea cum o parte din elementele cu statut ambiguu devin centrale în cazul consemnului de substituție. Datele le prezentăm în tabelul 1. Examinând datele, observăm că o serie de elemente, care nu au fost numite în condițiile unui „consemn normal”, sunt invocate în condițiile unui „consemn de substituție”: muncă neprețuită, compătimire, elevi obraznici,

corupție, lipsă de timp, chin ș.a. Alte elemente (grea, prost plătită), care au fost exprimate mai puțin frecvent, fiind încadrate la elementele cu statut ambiguu sau periferice în cazul „consemnului normal”, în condițiile unui „consemn de substituție”, sunt încadrate, în conformitate cu numărul de apariții și rangul mediu, în nucleul central al RS. Acest fapt relevă semnificația acestor elemente pentru grupul de subiecți.

Tabelul 1. Zona mută a reprezentării sociale a muncii la cadrele didactice din ciclul primar și la studenții pedagogi

	Rang mic (rang mai mic sau egal cu 2,9)	Rang mare (rang mai mare decât 2,9)
Frecvență mare (mai mare sau egală cu 30)	<p><u>Elemente centrale</u></p> <p>Grea 209/2.54</p> <p>Prost platită 141/2.35</p> <p>Aptitudini 123/ 2.46</p> <p>Respect 117/2.98</p> <p>Instruire 98/2.36</p> <p>Munca neprețuită 98/2.57</p> <p>Elevi obraznici 95/3.07</p> <p>Responsabilitate 83/2.70</p> <p>Compătimire 64 /2.50</p> <p>Corupție 64/2.30</p> <p>Elevi 58/2.41</p> <p>Perseverență 48/2.71</p> <p>Remunerare 45/2.40</p> <p>Cunoștințe 47/2.55</p> <p>Inteligență 43/2.72</p> <p>Lipsă de timp 38/2.95</p> <p>Efort 35/2.46</p> <p>Ușoară 34/2.12</p> <p>Chin 33 /2.30</p>	<p><u>Elemente cu statut ambiguu</u></p> <p>Stres 84/3.02</p> <p>Afecțiune 53/ 3.23</p> <p>Evaluări 50/3.00</p> <p>Activități 37/3.03</p> <p>Motivație 36/3.00</p> <p>Generația viitoare 34/3.21</p>
Frecvență mică (mai mică de 25)	<p><u>Elemente cu statut ambiguu</u></p> <p>Rechizite 27/2.93</p> <p>Competență 25/2.60</p> <p>Condiții dificile 24/2.83</p> <p>Concediu mare 21/2.38</p>	<p><u>Elemente periferice</u></p> <p>Epuizare 29/3.38</p> <p>Comunicare 25/3.00</p> <p>Virtuți 20/3.35</p> <p>Sănătate precară 18/3.44</p>

Educație 19/2.58	Dăruire 15/3.07
Griji 18/2.39	Creativitate 13/3.23
Sărăcie 17/2.35	Plăcere 12/3.25
Indiferență 16/2.63	Perfecționare 12/3.08
Nopti nedormite 15/2.80	Stabilitate 11/3.18
Incompetență 14/2.21	Suport 9/3.22
Plictiseală 13/1.92	Muncă importantă 9/3.00
Proiecte didactice 13/2.77	Realizări 9/3.22
Documente școlare 12/2.25	Ședințe 8/3.75
Disciplină 10/2.50	Energie 8/3.63
Scoală 10/2.30	Dezvoltare 8/3.00
Exigențe 9/2.56	Satisfacție 8/3.50
Loc de muncă 9/2.56	Toleranță 7/3.43
Tehnica 8/1.75	Conflict 7/3.14
Voință 8/2.88	Bine platită 6/3.17
Favoritism 8/2.88	Nobilă 6/3.83
Sacrificii 7/2.43	Părinți plecați 5/3.20
Obligațiuni 7/2.00	
Democrație 5/1.40	

Pentru a putea mai ușor percepe acele elemente care au populat nucleul central în cazul schimbării consemnului standart pe cel de substituție pentru întreg eșantionul de cercetare, care a constituit 582 de subiecți, am reprezentat conținutul nucleului central în tabelul de mai jos. În condițiile unui „consemn normal”, conținutul RS a muncii este preponderent pozitiv, pe când în condițiile unui consemn de substituție apar o serie de elemente negative care nu sunt întâlnite în primul caz, cum ar fi: *grea, prost plătită, corupție, elevi obraznici, muncă neprețuită*. Printre elementele care apar în zona mută se observă și elemente cu referire la starea de bine (*grea, chin*), satisfacția de muncă (*prost plătită, muncă neprețuită, elevi obraznici*) și persistența motivațională (*perseverență, efort*).

Tabelul 2. Elementele nucleului central al RS a muncii la cadrele didactice din ciclul primar și la studenții pedagogi – eșantion total (consemn standard și consemn de substituție)

Nucleul central (consemnul standard)	Nucleul central (consemnul de substituție)
Aptitudini 201/2.45	Grea 209/2.54
Competență 58/2.38	Prost platită 141/2.35
Cunoștințe 58/2.60	Aptitudini 123/ 2.46
Dăruire 112/2.65	Respect 117/2.98
Educație 90/2.63	Instruire 98/2.36
Generația viitoare 50/2.50	Munca neprețuită 98/2.57
Inteligență 67/2.60	Elevi obraznici 95/3.07
Nobilă 17/2.29	Responsabilitate 83/2.70
Pregătire pentru ore 18/2.56	Compătimire 64 /2.50
Proiecte didactice 69/2.35	Corupție 64/2.30
Realizări 43/2.70	Elevi 58/2.41
Responsabilitate 161/2.24	Perseverență 48/2.71
Sârguință 35/2.74	Remunerare 45/2.40
Vocație 15/2.13	Cunoștințe 47/2.55
	Inteligență 43/2.72
	Lipsă de timp 38/2.95
	Efort 35/2.46
	Ușoară 34/2.12
	Chin 33 /2.30

Deci, prin studiul realizat putem conchide că în condițiile unui „consemn normal”, conținutul RS a muncii este preponderent pozitiv, pe când în condițiile unui consemn de substituție apar o serie de elemente negative care nu sunt întâlnite în primul caz, cum ar fi: *corupție, elevi obraznici, muncă neprețuită*. Aceste elemente formează zona mută a reprezentării a RS muncii învățătorului. În concluzie, noi presupunem că pentru a asigura durabilitatea practicilor de dezvoltare personală și profesională, în timp, este necesar de a elabora și implementa un program de activități planificate, bine organizate și sistematice care poate fi utilizat în procesul formării inițiale și continue, cu efect benefic asupra calității muncii și a vieții cadrelor didactice, astfel ca aceste practici să determine schimbarea unor elemente periferice din structura RS a muncii și, în timp, a celor din nucleul central.

Bibliografie

1. Botoșineanu, F., Reprezentarea socială a persoanei cu dizabilități din România. Premise teoretice la un studiu de caz, ALFA, Iași, 2011.
2. Curelaru, M., Reprezentări sociale, Polirom, Iași, 2006.
3. Deschamps, J.-Cl., Guimelli, Ch., Reprezentări sociale ale Țiganilor în Franța, în: L. Iacob și D. Salvăștru (coord.), Psihologia socială și Noua Europă, Polirom, Iași, 2005, p.162-175.
4. Flament, C., Structura, dinamica și transformarea reprezentărilor sociale, în: A. Neculau (coord), Psihologia câmpului social: reprezentările sociale, Polirom, Iași, 1997, p. 128-145.
5. Losîi, E., Psihologia educației, CEP USM, Chișinău, 2014.
6. Șleahțișchi, M., Transfigurări în formula compozițională a reprezentării sociale: $Srs = NC + EP$ este înlocuită gradual cu $Srs = NC + EP + ZM$, în: Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială, nr. 2 (35), 2014, p. 1-13.

DETERMINANȚII PSIHOLOGICI AI VULNERABILITĂȚII LA STRES LA CONDUCĂTORII AUTO ÎN SITUAȚII DIFICILE DE TRAFIC RUTIER

*ȚĂRUȘ Larisa, doctorandă
NEGURĂ Ion, dr., conf. univ.*

Summary

The hypothesis states that there are certain personality factors that negatively influence the driver's ability to manage stress in difficult road traffic and increase the risk of inadequacy in these situations was confirmed in an experiment on 70 international racing drivers. The results obtained from experimental data processing concluded that indeed there are personality factors exercising influence on driving behavior in stressful situations and these are lack of self-control, neuroticism, emotional instability and anxiety.

Problema și ipoteza. Fiabilitatea sistemului „om – mașină – mediu”, respectiv (șofer – autovehicul – mediu rutier), depinde de